

СТАНОВИЩЕ

относно: защита на докторска дисертация на магистър инж. Таня Тенчева Цанева, редовен докторант от Университет „проф.д-р Асен Златаров” – Бургас

На тема „ Корелиране и моделиране на свойствата на тежки нефтени остатъци от различен произход и на получените от тях фракции”

За присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност: 02.10.23 Технология на природните и синтетични горива

Магистър инж. Таня Тенчева Танева е родена в гр.Канлък през 1987г, завършила висшето си образование през 2013г в университет „проф д-р Асен Златаров „Бургас по специалност „Органични химични технологии. От 1914г е редовен докторант към катедра „Индустриални технологии и мениджмънт”, а в момента е инспектор в „Центъра за кариерно развитие” на Университета.

Дисертацията съдържа 6 глави, написана е на 138 страници, резултатите от изследванията са отразени в 33 таблици, 32 фигури и е цитирана литература от 312 източника.

Основната цел на дисертацията е да се определт основните свойства на тежки сировини, които са остатъци от първичен и вторичен процес от нефтопреработването и могат да се използват като сировини за термични и термокаталитични процеси, при които се получават допълнителни количества леки горивни фракции. В тази връзка изучавайки възможностите за корелация и моделиране свойствата на тежките сировини може предварително да се подпомогнат рафинериите за тяхното най-целесъобразно преработване.

В литературният обзор са разгледани възможностите за охарактеризиране на тежките нефтени сировини чрез различни инструментални анализи и с молекулно моделиране, отразено през последните петнадесет години в основните специализирани публикации.

Докторантката задълбочено е анализирала публикуваните до сега изследвания в областта на молекулния дизайн, което позволява правилно да обоснове основните задачи на дисертацията. В тази връзка подбира за охарактеризиране представителен брой вакуумни остатъчни нефтени фракции от различен произход за да установи възможностите за корелация и моделиране на свойствата им.

В експерименталната част са описани използваните методи и процедури за анализ на нефтени остатъци. Обект на изследванията са 36 атмосферни остатъка от вакуумна дестилация. За целта са използвани стандартни и възприети в практиката процедури. Проследена е зависимостта на съдържанието водород и съотношението H/C на вакуумните остатъци от плътността им и съдържанието на кокс по Конрадсон, както и връзката между коксовото съдържание и плътността. Установени са емпиречни зависимости между съдържанието на насыщена фракция и асфалтените от съдържанието на водород, плътността и условияния вискозитет на вакуумните остатъци. Установени са и зависимости между съдържанието на аренов въглерод и отношението H/C както и съдържанието на металите ванадий и никел в деасфалтизатите в зависимост от съдържанието им в остатъците. Доказано е, че значителна част от металите при деасфалтизацията се концентрират в асфалтеновата фракция. Това дава възможност за подобряване качеството на вакуумните остатъци. В процеса на изследванията докторантката е определила точността на използваната методика НАСА. В дисертацията са изследвани възможностите за охарактеризиране на тежки нефтени фракции чрез тестване на математичните методи на Riazi, Weibull extreme и Bozzano. Заключенията в това направление са направени на базата на данни за дестилационни характеристики на 34 атмосферни и вакуумни остатъци. Направените заключения са с научно – приложни приноси, при което се обогатяват химическите характеристики за остатъчни сировини и се подпомагат рафинериите чрез сравнително достъпни в практиката анализи, да подбират подходящи сировини и методи за тяхното преработване.

По представения докторационен труд имам забележки по отношение на печатното оформяне в изложението, некоректна употреба на възприети в

практиката терминологии на определени показатели. Някои от направените изводи може да бъдат прецезирани, други обединени и по-конкретни.

Получените резултати са оформени в четири публикации и отпечатани в четири авторитетни международни научни списания. Цитирани са в шест научни публикации. За пръв път в химията на тежките нефтени сирови са използвани математични модели, които са приложими за симулирано разпределение на температурите на кипене и молекулните маси по отношение на тежки нефтени фракции.

В заключение считам, че проведените научни изследвания имат научен и приложен принос в химията на тежките нефтени фракции и ще бъдат в полза при подготовката на такива сировини за преработване в термични и термокаталитични процеси. В тази връзка предлагам на почитаемото жури да гласува присъждането на научната и образователна степен „доктор“ на магистър инж. Таня Тенчева Цанева.

Изготвил становището:

/ проф.дтн Петко Петков/